

MOJE PRIJATELJEVANJE S KIPAROM BLAŽOM DEVČIĆEM

Blaža sam upoznao negdje godine 1941. Od toga vremena pa sve do njegove bolesti i odlaska u bolnicu bili smo dobri prijatelji. Posjećivali smo se a najčešće razgovarali o umjetnosti. Kao velikom zaljubljeniku u svoj posao to mu je bila najdraža tema. O počecima svoga rada ispričao mi je mnoge detalje, koji su u mom sjećanju dijelom izbljijedjeli. Ostali su samo neki detalji, koji ovtjeljavaju njegov život. Potjecao je iz siromašne ali čestite obitelji s nekoliko djece, od kojih je on bio najstariji.

Školu je polazio u rodnom Krasnu na obroncima Velebita. Nepoznate mi godine došao je u Zagreb i stjecajem okolnosti našao se kao pomoćni radnik u ateljeu Ivana Meštrovića. Već u prvim počecima svoga rada, koji nije imao veze s umjetnošću, počeo je mijesiti glinu i pomalo od nje stvarati forme. Za glinu je imao poseban osjećaj, te se odmah počela nazirati njegova nadarenost. Bio je vrlo marljiv te se u radu počeo isticati. Meštar Meštrović zapazio je njegovu sklonost i talenat te mu omogućio da modelira glinu. U ateljeu Ivana Meštrovića često je kao suradnik dolazio kipar Antun Augustinčić, koji se zanimao za Blažov rad, što će kasnije i dokazati svojim zauzimanjem za njega. Nakon što je Blaž proveo nekoliko godina kod majstora Meštrovića, napušta njegov atelje i počinje raditi kao kipar. Od tada Blaž je imao jednu samostalnu i nekoliko skupnih izložbi o kojima je tadašnja kritika vrlo pohvalno pisala. Iako je važio kao talentirani kipar, imao je čitavo vrijeme jedan osjećaj manje vrijednosti jer nije završio umjetničku akademiju te nije imao naziv »akademijski kipar«.

Antun Augustinčić koji je neposredno iza rata bio dekan Umjetničke akademije u Zagrebu omogućio je Blažu upis u Akademiju bez srednjeg obrazovanja. I tako je Blaž postao redovni student Umjetničke akademije, u kojoj se nikako nije snalazio. Već u prvim počecima studija sukobljavao se sa svojim profesorima i stanje je iz dana u dan postalo sve nepodnošljivije. Nije si želio dopustiti da mu njegov rad korigira netko tko je po njegovu mišljenju po kvaliteti bio manje vrijedan. Da je uistinu bio sposobniji od nekih svojih nastavnika čini se da je neosporna činjenica zbog koje se Blaž nije mogao pomiriti s podređenim položajem. U drugoj godini studija napušta Akademiju i ponovo počinje raditi kao i prije odlaska na Akademiju.

Malo iza toga počeli su se kod Blaža pojavljivati simptomi depresije i društvene pometnje. Poduzeto liječenje nije imalo vidnih rezultata. Stanje se pogoršalo za vrijeme bolesti njegove žene a posebno nakon njene smrti. U takvom stanju uništio je jednu prekrasnu skulpturu klesanu u mramoru (majka s djetetom). Na moje pitanje zašto je to učinio odgovorio mi je da odviše sliča na Meštrovića. U to vrijeme u mramoru je isklesao glavu Beethovena, koju je od njega otkupio Augustinčić a koja se danas nalazi u posjedu Augustinčićeve obitelji.

Blaž se ponovo morao liječiti. Došao je u takvo stanje da je upućen na otok Ugljan, a nakon toga u duševnu bolnicu Rab. Budući da mu se zdravstveno stanje popravilo, otpu-

šten je iz bolnice i otišao je raditi u rodno Krasno.

U braku je imao sina Duška koji je otišao nakon smrti majke u Ameriku nekom rođaku, gdje i danas živi.

V. Pećanić

IZ ŽIVOTA KIPARA BLAŽA DEVČIĆA

Rođen je u Krasnu 2. veljače 1916. godine. Već kao trogodišnjak pokazivao je znakove svoga kiparskog talenta pa je smatran čudom od djeteta. Nakon završene osnovne škole odveo ga je u Zagreb dr Milan Anić, Krasnar koji je živio u Zagrebu. U Zagrebu je nastavio školovanje uz svestranu pomoć gornjogradskog župnika mgrs. Svetozara Rittiga, koji ga je predao na naukovanje u kiparsku radionicu Ivana Meštrovića.

Blaž se nakon trogodišnjeg školovanja kod Meštrovića osjetio sposobnim za samostalni rad. Na osamostaljevanje ga je potaknula i česta Meštrovićeva odsutnost. Tako je napustio njegovu radionicu i vodeći boemski život počeo samostalno raditi.

Okolnosti su ga dovele u Gornji Draganovac kod Čazme, gdje ima dosta doseljenih Krasnara. Prve samostalne radove izveo je u tamnošnjoj crkvi: izradio je u drvu oltar, Križni put i još neke umjetnine.

Kada je obolio, vratio se u rodno Krasno, gdje je ostavio više radova u župnoj crkvi sv. Ante i u svetištu Majke Božje, te u senjskoj katedrali i u mnogim drugim primorskim crkvama. Više Blažovih radova nalazi se i na groblju Mirogoj u Zagrebu.

Dr. I. Devčić

Sl. 39 – Pogled na Jurjevo, snimak od juga